Рік II. ч. 128. (283) Середа, 18. червня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-38
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Новий удар для Анґлії

БЕРЛІН, 17. 6. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

Німецьке летунство має далі успіхи в акції проти анґлійської мореплавби для прохарчування. На Атлянтику на захід від Ґібральтару німецькі літаки заатакували транспорт під сильною охороною, при чому **знищено 5 вантажних кораблів загальної містоти 21.000 тон.**

У Північній Африці ворог приступив до атаки на фронті **Солуму** поважними бойовими силами. Одначе ця атака заломилася в запоровім вогні німецько-італійських частин при співучасти летунства. Знищено 60 анґлійських панцирних возів. Бої йдуть далі. Німецькі спадні й боєві літаки заатакували з великим успіхом поважні ворожі батави та скупчення таборів. Німецькі ловецькі літаки підчас дуже важких повітряних боїв над полем бою зістрілили 9 анґлійських ловецьких літаків і 2 боєві літаки.

У східньому районі Середземного моря боєві літаки під проводом сотн. Колеве атакували незвичайно успішно ескадру анґлійських воєнних кораблів. Затоплено один легкий кружляк чотирьома влучними бомбовими поцілами важкого калібру та ушкодили один важкий кружляк. Інші німецькі боєві літаки заатакували успішно бомбами й скорострілами кілька летовищ на острові **Кипрі.**

Намагання ворога налетіти вдень на занятї терени не повелися. Ловецькі літаки зістрілили 3 ворожі літаки. Стежний човен і мінолов зістрілили по одному анґлійському літакові, третій літак зістрілила морська артилерія.

Минулої ночі ворог обкидав розривними й запальними бомбами кілька місцевостей на терені Західньої Німеччини. Цивільне населення мало невеликі втрати. В кількох місцевостях були незначні матеріяльні шкоди в мешкальних дільницях. Нічні ловецькі літаки зістрілили 2 анґлійські літаки.

Підчас оборонної акції перед ворожими летунськими атаками відзначилася особливо залога стежного човна під проводом пор. **Гаймберґа.** Залога цього човна зістрілила 4 ворожі літаки.

——o——

Великий бій під Солюмом

РИМ, 17. 6. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

На терені **Північної Африки** ворог, що готував наступ від кільканадцяти днів, заатакував минулої неділі сильними боєвими частинами відтинок фронту під **Солюмом.** Атаку відперто зі значними втратами. Бій іде далі.

Італійські й німецькі літаки знову заатакували бомбами портові обєкти, укріплення й табор під шатрами в **Тобруці.** Італійське летунство бомбардувало **Марса Матрук,** оборонні обєкти та маґазини.

У Східній Африці не було нічого важного.

——o——

Важкі бої в Сирії

БЕЙРУТ, 17. 6. — Головне Командування Французьких Збройних Сил у Сирії подає: Французькі війська ставлять завзятий опір усім зусиллям анґлійських сухопутніх військ і фльоти. На ливанському побережжі французькі війська після завзятих боїв залишили Сайдар та відступили на нові становища на північ. В околиці Мердюм і на південь від Дамаску не вдалося анґлійським і французьким військам де Ґоля посунутися вперед. Анґлійська моторизована частина, що приїхала з Іраку, після бою зайняла **Абу-Кемаль.** Французьке летунство успішно підтримувало сухопутні війська. Збомбардовано анґлійські кораблі та примушено їх відплисти дальше від ливанського побережжя. Влучно поцілено анґлійські боєві кораблі, що від днів обстрілювали французькі становища біля пристані Сайда.

Італійці затопили 166 анґл. кораблів

Рим, 17. 6. — „Стампа" подає, що в першому році війни італійські збройні сили затопили 166 воєнних і торговельних **кораблів.** Затоплено 1 лінійний корабель, 19 кружляків, 14 нищильників, 24 підводні човни, 6 переслідувачів, 10 кораблів-цистерн, 87 пароплавів і 5 швидких вітрильників.

Бій за анґлійські бази

У СХІДНІЙ ЧАСТИНІ СЕРЕДЗЕМНОГО МОРЯ.

Берлін, 17. 6. — Після здобуття **Крети** перша атака німецького летунства на анґлійську морську базу **в** Олександрії була вночі на 5. 6. Від того часу німецьке летунство перевело загалом 7 великих атак на три головні анґлійські бази у східній частині Середземного моря, на **Олександрію, Гайфу й Кипр.** Таким чином почався рішальний бій за останні анґлійські морські й повітряні бази у східній частині Середземного моря.

——o——

Основи нового ладу

Рим, червень 1941.

Накладом римського часопису „Джіорнале д'Італія" вийшла нова праця директора й головного редактора цього часопису В. Ґайди п. з. „Майбутня господарка". Автор переводить критику версайської системи, як системи не тільки політичної, але й економічної. Коли в Версаю Франція творила новий політичний лад Европи, покликуючи до життя держави - конґльомерати як Польщу, Чехословаччину, Югославію та інші, що мали бути протинімецькими і до деякої міри також протиіталійськими чинниками, то Анґлія звертала особливу увагу на економічну сторінку цього ладу. Вона сприяла відібранню від Німеччини її копалень заліза й кольоній, щоб таким чином знищити джерела її продукції.; знищила її торговельну й воєнну фльоту, щоб відібрати Німеччині засоби сполуки й торговельної експансії. Взагалі Анґлія намагалася перешкодити господарському розвиткові переможеної Німеччини, бо боялася, як свого конкурента на світовому ринку, бо вже перед світовою війною німецька господарка була така сильна, що її експорт майже дорівнював анґлійському. Одначе без огляду на недостачу кольоній й тим самим необхідних для своєї промисловости сирівців, Німеччина зуміла так піднести свою економію, що її індустрійні вироби успішно конкурували на світових ринках з анґлійськими й американськими. Рівнож і Італія без сирівців зуміла піднести й зінтенсифікувати свою господарку. Це сталося завдяки відкиненню обома державами ліберальної системи, контролі й здисциплінуванню їх національних економій. Таким чином Німеччина й Італія вступили в цю війну економічно приготовані.

Після перемоги в Европі повстане новий лад, що спиратиметься головно на економічних інтересах і потребах Европи, як цілости, та її поодиноких народів. Одначе головне значіння матимуть інтереси цілої Европи, з якими мусітимуть узгіднитися та їм підпорядкуватися інтереси й потреби поодиноких народів. Німеччина та Італія взяли на себе завдання зорґанізувати в Европі цей новий лад, а Японія орґанізуватиме подібний лад в Азії. Народи будуть зорґанізовані в означені економічні одиниці, центрами яких будуть великі нації. В першу чергу Німеччина та Італія будуть такими центрами, що згуртують довкруги себе сусідні й менші нації. Внутрішні режими тих народів потворяться на зразок націонал-соціялістичного й фашистівського режиму. Передумовинами існування такого нового ладу будуть: автаркічна ідея, корпоративізм, авторитаризм та інтервенція держави, заведені й здійснювані в державах, що належатимуть до економічних одиниць. Корпоративізм означає координацію всіх сил праці з подвійною метою: осягнути максимальний продуктивний вислід праці й установити найвищу соціяльну справедливість. Автаркія означає пристосування максимального національного зусилля для використання всіх національних ресурсів. Авторитаризм та ін-

тервенція держави означають одну провідну силу для продукційної й торговельної активности й для погодження та солідарности різних ділянок праці. Економічна співпраця держави — члена одної економічної одиниці з державою — членом іншої економічної одиниці буде допущена, але вона нормуватиметься центрами поодиноких економічних одиниць. Економічна співпраця відбудуватиметься також і між окремими економічними одиницями та континентами, але так, щоб не було визиску одної сторони другою. Ясно, що ідеальної справедливости в економічних відносинах не можна запровадити, бо саме життя вічно ворушке та змінливе, але не прийде до такого визиску одної нації другою, чи одного континенту іншим континентом, як це існує в ліберальній системі економічних відносин. Такий новий лад принесе й більше соціально-економічне зрівнання окремих суспільних верств і піднесе всі народи на вищий цивілізаційний рівень, до якого доступ досі мали лише деякі суспільні групи й одиниці. Основним і вирішальним чинником нового ладу буде праця та творчі технічні й організаційні здібності. З цього льогічний висновок: котра нація буде більш працездатною і творчою, та й заслуговуватиме на вищий ступінь в гієрархії націй. Золото стратить своє дотеперішнє рішальне значення в міжнародніх економічних взаємнах і не буде більше мірилом господарської сили держав. Цим мірилом будуть передусім випродуковані господарські резерви, які й є дійсною вартістю, що означають потугу даної держави. Такий лад має створити умовини для довшого миру й довшої та творчої співпраці між націями та континентами.

Ф-ук.

Слова й діла

Якось так склалося, що на днях промовили водночас три представники заангажованих у війні держав — Мусоліні, Дарлян і Черчіль.

Дарлян промовляв саме в роковини французьк. катастрофи, що впала на Францію так ненадійно, бо французи до тієї війни жили життям, повним віри у свою силу. Горді й самопевні після перемоги у світовій війні думали, що на майутнє вистарчать бетони лінії Мажіно для оборони їхнього тихомиря. Та тут удар, як грім із ясного неба, від якого і прочуняти не всилі.

Упадок духа, зневіра, розвал. І завданням Дарляна було саме піддержати нарід на дусі, влити в його душу надії на краще майбутнє, але вже в інших умовинах. Промова Дарляна повна реалізму. Треба — говорив він — поправити теперішне положення не безвартісною критикою уряду, не сварками, але впертою працею кожного француза. Треба приготовлятися до прийдешнього, до нового ладу в Европі, який саме тепер твориться. Треба реально, без оман глядіти на завтрішне Франції, а не крізь чужі затьмарені окуляри. Треба причинитися до перебудови Европи на нових основах і брати у цій перебудові участь — треба пізнати дійсність, а не втікати від неї, бо французьке нове майбутнє тільки в цій новій Европі.

Інша була промова Черчіля. Не було в ній, після тих усіх невдач, стільки гордости чи самопевности як іще перед роком. Бо тоді були ще надії, що чейже вдасться кинути німцям ще не одну колоду під ноги, ще підшукати якусь нову державу чи державку, щоби пхнути її в огонь за англійську справу і таким чином вийти переможцем та диктувати опісля умови мира, так, як це було у світовій війні. Та часи змінилися. Англія бита звідусіль із суші, із моря і з повітря.

Тому і мова Черчіля вийшла ніяково. Вийшла такою як вийти мусіла: оправдування, відповіді на гостру критику та, мовляв, витривайте, аж поправиться положення, не ширіть зневіри...

Слабина тієї промови відбивалася у кожній фразі, в кожному його реченню, дарма, що Черчіль силкувався вияснювати гірку дійсність. Виглядало це так, що і сам він не вірить уже у перемогу. Заграничка невтральна преса називає цю промову найслабшою з усіх, які виголосив досі англійський премієр, який мусів тепер признати, що Німеччина перемагає.

Та навпаки інакшою була промова, яку виголосив Муссоліні. В ній не було оправдування, ні покликів завернути з невтральної дороги, бо шляхи італ. політики правильні. Італія принесла в цій війні великі жертви, що не пішли на марне. Італійський народ знає надто добре, яка його роля в перебудові Европи, коли він ступає твердим кроком поруч свого спільника сильної та Великої Німеччини. Італія при боці Німеччини переможе Англію, цього велетня, що досі визискував народи Европи і племена світа. Італійський народ вже бачить як то Італія росте в потугу — в державу, до якої належатиме Середземне море. Тому Мусоліні міг виступити як переможець, міг і сміливо глянути своїм землякам у вічі та кликнути наприкінці своєї промови з вірою і переконанням, що „вінцеремо" — себто переможемо!...

Три промови.

Які великі різниці і який між ними значний контраст!

Невдача є в Англії легітимацією на міністра

БЕРЛІН, 16. 6. — В Москві був англійським послом Штефорд Крипс. Він виїхав звідтіля і більше вже не вертається на цей пост, бо ввійде до англійського уряду. „Таймс" пише, що Крипс добре обізнаний з питанням Далекого Сходу, зокрема Індій, де перебував минулої зими. Тому йому треба доручити розвязку саме тих питань. Щоправда, він не зумів наладнати приязних взаємин у Москві і покладені на нього сподівання не увінчалися добрими вислідами, але йому не можна приписувати за те вини. Його там приймали ввічливо, та міністер закорд. справ не відносився до нього з відповідним довірям. Тому важним є сьогодні питання — пише далі „Таймс" — щоб Англія мала в Москві посла, який зумів би повести якслід англійські справи. Зате Крипс міг би також заступати якслід становище партії праці в найвищій державній раді.

Найтяжча англ. морська батерія пішла на дно

БЕРЛІН, 16. 6. — Затоплення англійського монітора „Террор" потвердила вже також англійська адміралція. Є це немало별 важна для Англії страта, бо цей монітор був призначений до операцій при побережжях північної Африки.

Монітори мало занурюються, тому можуть оперувати також на плитких водах, а через те їх уживається до обстрілювання побережжя. Одночасно вони озброєні так, як найсильніші лінійні кораблі, бо мають гармати 40 відсоткового калібру. Тому вони мають загально прийняту назву тяжких „морських батерій".

У світовій війні Англія побудувала їх сім і вживала виключно до обстрілювання фляндрійського побережжя. Сьогодні після страти „Террору" Англія має ще лиш два монітори.

—o—

КРАКІВ ПОБІЛЬШЕНИЙ УЧЕТВЕРО

КРАКІВ, 16. 6. — Розпорядком з 28. V. 1941 р. прилучено до Кракова 27 сільських громад і 2 частини громад, через що простір міста збільшився вчетверо. Краків матиме тепер 320.000 мешканців. Від 1. 6. належать до Какова-міста такі громади: Броновиці Малі й Великі, Хелм, Вартенберг, Воля Юстовська, Гурка Народова, Пронднік Білий і Червоний, Чицини, Лєґ, західня частина Бенчиць, сільські громади Прокоцім, Рибітви, Жонска, західня частина Бежанова, Воля Духоцька, Курдванів, Пяскі Великі, Борек Фаленцький, Юговиці, Кобежин, Лаґевнікі. Пиховиці, Бодзів, Костше, Скотнік та Беляни.

—o—

ВІДІЗД МІН. ФОН РІБЕНТРОПА З ВЕНЕЦІЇ

ВЕНЕЦІЯ, 17. 6. — У неділю ввечері німецький міністер фон Рібентроп покинув Венецію. На залізничому двірці прощалися з мін. фон Рібентропом мін. закорд. справ Італії гр. Чяно, японський амбасадор Горікірі, німецький амбасадор кн. Бісмарк та ряд високих італійських достойників. Перед відїздом мін. фон Рібентроп пройшов перед фронтом сотні моряків і опісля сердечно розпрощався з гр. Чяном.

—o—

НОВИЙ ПРЕДСТАВНИК МАНДЖУКУО В ТОКІО

ГСІНКІН, 17. 6. — Уряд Манджукуо рішив іменувати спеціяльного представника в Токіо з метою зміцнити дипломатичні взаємини з Японією. Новий представник буде міністром без теки. Він матиме не тільки більші уповноваження, як дотеперішній манджурський представник, але він буде також головою спільної японсько-манджурської господарської ради. Загально думають, що цей новий представник відіграє більшу ролю не тільки в справах грошевих, але також у справах, звязаних з доставою сировини, яка є необхідна, щоби перевести пятилітній господарський план у Манджукуо. Нова установа має причинитися до поглиблення господарської співпраці між Японією, Манджукуо і Китаєм.

НОВОЗЕЛЯНДСЬКИЙ КОРПУС ВТРАТИВ 65 ВІДСОТКІВ

ШТОКГОЛЬМ, 16. 6. — Новозеляндський корпус втратив у Греції і на Креті 10.710 вояків. Віцепремієр Нової Зеляндії сказав, що англійське головне командування не радилося з ними дуже безоглядно. У складі цього корпусу було 16.530 вояків, а вийшло з Греції вже тільки 11.180. І саме після таких втрат їх кинули у страшний вогонь на Креті. Там знову впало 5.360 людей. Отже всі новозеляндські втрати дійшли аж на 65 відсотків.

—o—

ВПРОВЖ ДВОХ ТИЖНІВ 161.000 ТОН

БЕРЛІН, 17. 6. — Англійці признали вкінці після довгих хитань, що німецьке летунство виступило на Креті з великою силою. Англійцям годі було інакше оправдати втечу. Але зараз зачали себе потішати здогадами, що німецьке летунство мусить зробити довшу перерву у боєвій летунській акції, щоби набрати віддиху. Та помилилися, бо крім випадових акцій на саму Англію і в східному районі Середземного моря, відбувся впродовж пятьох днів уже третій з черги сильний налет на Гайфу. Німецька летунська флота завдала там англійській нафтовій господарці великі втрати.

Взагалі німецькі боєві літаки затопили впродовж двох тижнів 161.000 тон й ушкодили 32 торговельні кораблі. На багатьох з них вибухли великі пожежі. Між ними згоріла одна велика цистерна і два транспортові кораблі по 15.000 тон.

—o—

Велепростірне господарство Европи

ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ Й ПЕРЕДУМОВИНИ

Поняття велепростору колись, в добі кінської тяглової сили й валок возів, як засобів транспорту, могло викликати вже обєднання міст і менших областей у суцільні державні території. Сьогодні, в добі залізниць, автошляхів і летунства щойно міліони квадратових кілометрів складаються на те поняття, щойно простори десятки разів більші ніж нормальна, велика держава середньої чи західньої Европи. Такий обєднаний велепростір має тенденцію займати якусь природню географічну цілість, по змозі цілий континент, пр. Австралія, Злучені Держави Півн. Америки, Совітський Союз (7,7, 7,8 і 21,7 міліонів кв. км.). Доволі великі розміри мала б теж Европа, але вона не має тієї суцільної масовости, що характеризує інші континенти, як Півн. Америку, Африку й т. д. Півострови й глибокі заглубини побереж, що губляться в масі азійського суходолу, займають дуже значну частину Европи. З того розчленування поверхні випливає розбіжність розвоєвих напрямків та недостача зосередження в европейській економії й політиці. Тоді як по інших континентах одне й однострайне — державність, ідеологія, економічна система, що поширюється майже безстримно з одного осередка по величезних просторах, в Европі треба щойно з трудом обєднувати сильно зрізничковані відосередні й надто індивідуальні напрямки. Ця основна прикметна риса заважує й при творенні велепростірного господарства.

Природних меж Европа на сході не має. Здавна прийнята в географії межа— чисто формальна, не дійсна ні в економічному розумінню, ні щодо культурних, національних, політичних відносин, ні навіть просто з географічного погляду. Уральський хребет і для самих шляхів сполуки куди менша межа й перешкода ніж гори, що відділюють нпр. Швецію від Норвегії. По обох сторонах Уралу тягнуться ті самі російські безкраї низи з зовсім подібними географічними ознаками, здавна обєднані в одній державі та з однаковою в основі економічною системою.

З історичного погляду найбільш реальні дані має те розмежування, що дійсно діяло століттями в середньовіччі, коли вся континентальна Европа від Еспанії по київську державу, з німецьким цісарством в осередку й напрямом експанзії на південний схід аж до Малої Азії мала крім деякої масовости, що її значно збільшували простори між Балтійським і Чорним морем, також духову суцільність у ранньому християнстві й у боротьбі з азійськими кочовиками. З тією системою були звязані державні, національні й культурні взаємини, економічні ж довго ще, почасти й до світової війни її нагадували. Одначе сьогодні воно неактуальне.

Майже в усіх проектах щодо майбутньої так чи інакше обєднаної Европи її межі дуже довільні й випадкові. І так пропаґована перед кільканадцятьма роками „Паневропа" публіциста Кудегок-Калерґі виходила просто й механічно з випадкових границь версайського й ризького мира та обіймала розкинені по всьому світу французькі колонії. В тих межах притягнені механічно до гурту окремі держави, без основного вирішення важких розходжень і суперечностей та глибшого обоснування спільних, до того й економічних інтересів, не давало ніяких виглядів на життєздатну спільноту.

Майже всі новіші концепції згідні в одному: до наміченої европейської спільноти не ввійде Англія, бо вона надто тісно звязана з величезними просторами й інтересами своєї імперії за морем. Її особливості острівного та крайнього положення спричиняють не тільки відмінність напрямів у заграничній торгівлі, але й відмінну будову господарства та своєрідні методи, що не відповідають господарці держав на европейськім суходолі. Отже континентальна Европа, але без найбільш континентальної східньої частини, бо від західніх кордонів Совітського Союзу розтягається вже інший світ, не европейський, а евразійський, з зовсім відмінною господарсько-політичною структурою та із щораз виразнішим пересуванням економічних осередків на схід, до азійської частини. Решта континентальної Европи все ще велика простором (4,5 міл. кв. км.) та не зважаючи на далекойдуче розчленування частин і недостачу масовости — все ж доволі суцільна.

Сама величина простору, хочби й найсуцільнішого, ще не вистарчає до витворення велепростірного господарства. Широкі географічні рямці мусять виповняти багатий господарський зміст. Отже простори родючих ґрунтів і відповідна сільсько-господарська продукція, поклади корисних копалин і джерела енергії в розмірах, що забезпечують розвиток промисловости, шляхи, що звязують поодинокі області, населення не надто рідке, працездатне й купноздатне, здібне до організованого почину. Щойно тоді це не лише географічний, але й господарський велепростір (віршафтліхер Гросравм).

Виповненість простору господарським змістом майже самозрозуміла на наших землях і взагалі в Европі, хоч не всюди в однаковій мірі. Для Европи це основна й прикметна риса. Не так в інших велепросторах, крім хіба Злуч. Держав Півн. Америки. Вже евразійські простори Росії світять прогалинами; тундри на півночі, пустині на півдні і т.п. Півн. Африка з пустинею Сагарою внутрі, Австралія з пустинним ядром. не є ніякими господарськими велепросторами, хоч географічними без сумніву є. Сам великий простір, без тієї безперервности господарськ. виповнення, якраз розділює. Великі віддалі господарських областей від моря і головних шляхів, зокрема між продукційними чи й споживчими осередками, здавна були одною з найважливіших економічних проблем Росії. Віддалі між покладами вугілля та заліза не 200—500, але понад 2000 км (Кузнецький басейн — Урал), сильно утруднюють і здорожують продукцію. У Злучених Державах при значно щільнішій господарській виповненості простори краще опановані комунікаційними шляхами, зокрема також осередки доповняльної продукції. Проте роздільний, торговельний апарат обіймає надто велику частину працівників і надто дорогий. Тимчасом назагал не рішають кошти самої продукції, але й продуктів, доставлених на місце споживання, себто разом з перевозом. Тому зосередження великого вирібництва в кількох лише осередках не усуває некорисних наслідків великих віддалень. Розбудова шляхів зменшує її, але остаточно не усуває. Зате недостачі добрих доріг ,як ось на наших

*) Див. „Кр. В." чч. 116 і 117.

Проф. д-р М. КОРДУБА 6)

Богдан Хмельницький в Белзчині та Холмщині

Із внутрішнього боку твердині мури були підперті валом такої ширини, що на його хребті можна було обернути віз, запряжений шестернею. До міста вело троє воріт: львівські — від сходу, янівські — від південного заходу і люблинські — від півночі; крім цього біля північного заборола знаходився вузкий підземний вхід. Серед міських будівель визначалася особливо палата Замойських із розкішним садом та огородами й будинок академії; крім латинських та вірменського костелів була в південно-східнім куті ще й українська церква, хоч за постановою основника, міщани мали визнавати лише римо-католицьку віру.

Оборонність твердині зміцнювали багаті засоби зброї, передовсім велика кількість артилерії. Крім гармат, розставлених при стрільницях, на мурах були й запасові, щоб на випадок потреби заступити ушкоджені; декілька з них уставлено на костелі. В останній хвилині впроваджено ще гармати з деяких поблизьких замків. Пороху та куль було подостатком. На випадок пожежі порозміщувано на стріхах бочки з водою, передаючи опіку над ними мешканцям дому. Робили заходи й про забезпеку від голоду. Кожна міщанська родина повинна була перед комісією виказатися харчевими припасами на пів року; хто цього не мав, того мали виселити з міста. Однак практичне й послідовне переведення цієї постанови навряд чи було можливе серед тодішніх умовин. Число оборонців було незвичайно велике. Крім постійної двірської залоги Замойських (800 люд.) і міщанської та академічної міліції, кн. Ярема Вишневецький лишив тут зібране у Львові військо. Каштелян Вейгер, що пустився йти на Україну, але внаслідок розвитку подій затримався в Замості, привів із собою півтори тисячки чужинців. В останніх днях наїхало около чотири тисячі шляхти, головно з белзької землі. Таким робом збройна сила Замостя досягла 10—12 тисяч люда — числа, рішуче завеликого на залогу міста, що його ціле населення у звичайний час не досягало цієї цифри. Хоч як воно може видатися дивним, саме це накопичення зайвої мілітарної сили було найслабшою стороною оборони, бо перекреслювало всі обрахунки про харчеве забезпечення твердині. Також передміщани, що в хвилині спалення передмість втиснулись до середмістя, причинилися до збільшення харчевого запотребування. Другим відемним для оборони моментом була недостаточна кількість води до пиття.

Хмельницький був добре поінформований про відносини в обложенім місці і пристосував відповідну тактику. Добування приступом такої міцної твердині з такою незвичайною великою залогою коштувало б великих жертв та не обіцювало певного осягу, бо в козацькім війську не було тяжкої артилерії. Та це й зовсім не лежало в його планах. Вже досвід із Львовом показував, що гетьман покищо не мав наміру поширювати своєї тривкої займанщини на західньо-українські землі; тим менше лежало йому на добутті твердині, положеної на так далеко на захід висунених окраїнах, що її посідання не могло дати підстави до дальших воєнних операцій. Головною метою походу під Замістя було вимогти на Польщі санкціонування козацької управи на Придніпрянщині. Таку санкцію повинен був дати король, бо козаки засадниче лише короля признавали господарем держави. А що саме тоді мав відбутися вибір нового короля у Варшаві, гетьман став із козацькою армією на самій межі корінної Польщі, щоб загрозою дальшого походу підперти вибір приємливого кандидати та нововибраного короля спонукати до навязання з ним переговорів, а цим самим присилувати признати козацтво політичною стороною. Тому воєнні операції обмежував до дрібних зачіпок та ненадійних наскоків, щоб тримати залогу в безнастанній тривозі та одночасно провадив з командою города листування.

(Далі буде).

землях, можна зарадити; це питання грошей і техніки, отже не засадниче. Великі віддалі завсідь ставлять даний простір у менше корисне положення в порівнанні з країнами, де віддалення ромірно невеликі.

Близькість усіх чинників продукції, зокрема вугілля й залізної руди та моря, дала Англії ті висліди, що вможливили їй раніший розвиток промисловости та вдержання високого рівня продукції ще довго тоді, коли в технічнім устаткуванні та організаційних методах давно її вже випередили Злучені Держави та Німеччина. Европейські віддалення значно легші ніж по інших континентах; це знову одна з прикметних для Европи географічно-господарських рис.

Чим більші розміри й багатший господарський зміст велепростору, тим звичайно, хоч і не завсіди й не в прямій залежності, сильніші й кращі умовини для економічної доповняльности в його межах. Отже поодинокі частини велепростору мусять мати різноманітні корисні копалини, різні джерела енергії, відмінні напрями промисловости, інші почасти умовини й роди сільсько-господарської продукції, неоднакові продукти взагалі, головно ж інші надвишки понад місцеве споживання. Лише в таких приблизно передумовинах поодинокі області можуть взаємно доповнятись так, що господарський велепростір матиме забезпечене самостійне існування й дальший розвиток. Не дає того одностайність продукційних умовин і однобічність виробництва. До того якщо треба ще довозити великі кількості необхідних дібр та доконче вивозити маси інших, вироблених понад власне запотребування, то залежність від світового ринку надто вже велика. Про велепростірне господарство як якусь органічну суцільність тоді не може бути мови, хоч і йшло про справжній велепростір, ввесь обєднаний в одній державі. Бразилія має величезні простори (8,5 міл. в. км), урожайні й не без корисних копалин та великі продукційні можливості. Але як досі, вона розвинена дуже однобічно, з нахилом до монокультури; згадати б тільки масову продукцію кави, що її доводиться нерідко палити з недостачі заграничного попиту.

Економічна доповняльність Европи дуже висока. У відношенню до розмірів континенту природні багатства незвичайно багаті й різноманітні. Продукційні можливості дуже великі й різнородні, розподіл продукції дуже неодностайний. Різко можна відрізняти промислову Европу з високою життєвою стопою, але недобірну щодо сільсько-господарських продуктів (Бедарфсевропа) та Европу хліборобську з низькою життєвою стопою, але надвижкову (Ібершусевропа) щодо харчів і корму. Нерівність умовин продукції та рівня життя в засаді шкодить економічній доповняльності в цілому; проте дуже трудно погодити інтереси таких нерівних частин.

Господарська самовистарчальність являється найвищим і досконалим виявом самостійного існування та розвитку велепростірного господарства. Не йде тут про самовистарчальність примітивного життя з неосвідомленими потребами й дуже низьким життєвим рівнем, що її зустрічаємо у відсталих країнах. Чим більший, обєднаний простір, чим різнородніші продукційні умовини поодиноких країн та їхні товарові надвижки, тим краще можна змагати до самовистарчальности в межах велепростору, зберігаючи заспокоєння різноманітних потреб і високий рівень життя. І про що окремій країні й не мріяти, те збірнота взаємо себе доповнюючих країн може до деякої міри у господарськім велепросторі здійснити.

Повна й буквально зрозуміла самовистарчальність на вищім щаблі економічного розвитку це в практиці радше ідеал ніж дійсність. У Совітськім Союзі поруч зі збільшеною, правда, незалежністю від закордонних ринків дійшло до глибокої примітивізації життя та все одно ще слід довозити — машини й улаштування зза границі. В найдосконалішому з існуючих велепростірних господарств, у Злучених Державах Півн. Америки все ж недостає деяких дуже важних сировин, як нпр. кавчука, цини, мангану ітд. Значно більші прогалини в складі природн. багатств виявляють інші здійснені почасти чи щойно намічені велепростірні господарства, зокрема континентально-европейське. Замало тут простору, надто скупа основа прохарчування для надто вже густого населення — запевняють противники велепростірницького обєднання. Вони кажуть, що приблизна, частинна тільки самовистарчальність, це, логічно беручи, не є ніяка самовистарчальність, шкода задля неї жертв і труду. Повна самовистарчальність для Европи недосяжна. З чисто економічного погляду такі міркування правильні, але тут приходять на увагу ще й інші мотиви.

(Д. б.) Р. Димінський.

Ой, верше мій, верше!..

...Їдете в гори, до наших людей, де відпочине душа і серце: бо де ж найти нову снагу до життя, як не на своїй рідній землі, під рідним небом! Ні Рим, ні Капрі, ні інші Фієзоле не дадуть вам тієї моральної сили до життя, якої набираєте ви на цім скравку рідної землі.

Поїзд іде докладно за розкладом їзди, дарма, що у війні. З Кракова до Тарнова дещо у вагоні глітно, гамірно, душно і смішно: там валіза летить на голову, там жінки сідають на коліна мужчинам через брак місця; то знову на голову ллється неприємний, холодний і липкий дощ: це прикладний чоловік упхав своїй жіночці пляшку лімонади до кошика, але всадив її горі дном і вона вся витекла на якісь панчохи, хусточки, папіроси й на голови подорожніх.

Із Тарнова в напрямі Криниці їдете вже зовсім передвоєнно: вигідно. Всі подорожні говорять на тему інтересів. Щасливі люди бувають на світі! Їх війна не тільки що не бентежить, а навпаки: стає спонукою до „роблення" інтересів.

Обабіч шляху виринають, то зникають мальовничі горби, космиками розкинені ліски і приліски, зелені поля. Усе у свіжій, молодій, соковитій зелені, що по силу сонця. Минають містечка, села, присілки. Де-не-дехатина вся укрита білим цвітом яблуні і слив. Колосяться жита, хвилюються на сонці. Де-не-де нивка з миршавим колоском. Це не те, що там, у нас, у шпихлірі Европи.

Доїжджаємо до стації Ритро. Не знаю походження назви цього села, але в самім слові „Ритро" вичуваєте якусь нашу прадавнину. Ліворуч, на високому горбі виринають сірі руїни великого замку. Так і видно, що характер його прикордонний, оборонний. Замок має всі характеристичні познаки оборонної архітектури замків з XIII—XIV століть.

Поїзд жене долиною річки Попрад і все більше заглиблюється у густу зелень смерекових лісів. Сама оця затишна долина місцями нагадує долини Карингії, а то й долину Таліяменто. І так приходить Жегестів, Мушина і, врешті, Криниця.

Перше враження у вас, що прибули сюди вперше, якесь дивне. В її розбудові, у вулицях, у віллях не має системи, а стиль „жидівсько-польський". І назви віль кумедні, прим. „Ерихонка".

Та це тільки перше враження. Коли ж ви вже оселитесь, побачите приятелів та знайомих і незнайомих наших людей, зауважите, що вони справді тихо й у поті чола працюють, і то більшість із них із захопленням для цієї занедбаної і забутої нами землі, а лиш меншість для себе, — тоді вам Криниця почине подобатись такою, якою вона є.

Приглядаєтесь, прислухуєтесь селянинові, його говорові — оригінальному, мелодійному. Зауважуєте, що це вам не гуцул. Лемки консервативні і то в найтіснішому розумінні цього слова. Цей консерватизм зберіг його від ополячення, від златинщення; цей консерватизм тримає його й до нині... перед нами. Лемко побачив нас у всій нашій красі і величі щойно тоді, коли нам інший, сильний нарід показав шлях до лемка. І в цьому й увесь трагізм! Бо лемко не був би консервативний супроти нас, коли б ми були раніше прийшли до нього. А то, крім ідейних одиниць, ми до нього не спішились.

Та й сьогодні лемко дивиться на нас як на якихсь чудаків. Бо чув я, що в якомусь там селі були два кандидати на війта. І один на другого перед усіми лемками в селі, шкалювали й обкидали себе болотом...

— А ти знаєш, — каже мій приятель, — щось із того болота лишиться на одному й на другому!

І так кандидати себе оплюгавлюють, а лемко за старим Пітагором міркує:

— Гм, хотять учити нас, а тимчасом самі між собою не можуть порозумітись.

І сміється в кулак. Бо є така стара життєва правда: хто хоче вести село, місто, країну, не сміє тратити пошани серед народу. А всетаки, є тут одиниці, сірі і незнані, що живуть і вмирають, як невідомі вояки: для ідеї! — Ось вони перебувають по всіх кутках Лемківщини і працюють серед молоді, серед дітвори: там творять отой новий вогонь нашого завтра. Ці невідомі робітники приводять дітей на національні свята до Криниці, приводять юнаків на всякі пописи. І як таких робітників буде тут більше, то в корткому часі Лемківщина справді стане консервативна й у нашому розумінні.

Криниця, червень 1941.

Михайло Островерха.

Відповідь Злучених Держав не вдовольняє Португалію

ЛІСАБОН, 17. 6. — З пояснень португальського щоденника „Діяріо де Маня" виходить, що португальський уряд невдоволений нотою уряду Злучених Держав. Як відомо — португальський посол у Вашингтоні інтервеніював у справі слів Рузвелта в його гутірці при ватрані.

Відповідь Злучених Держав з 13. ц. м., на думку згаданого португальського щоденника, не була ані ясна, ані виразна, і тому вона давала змогу робити різні здогади, запити й мати сумніви, які не годяться з поняттям про чесну інтервенцію та справедливе думання. „Діяріо де Маня" висловлює сподівання, що нота португальського уряду матиме вплив на майбутню орієнтатацію уряду Злучених Держав. Щоденник вважає особливо необхідним, щоб американська ініціятива в справі „власної оборони" відповідала засадам пошани суверенности й недоторкальности Португалії, які признають Злучені Держави.

Послання католицького єпископа нім. армії

БЕРЛІН, 17. 6. — Католицький єпископ німецької армії преосвященний Франціскус Юстус видав пастирське послання до католицьких вояків, в якому між іншим так пише:

„Куди ми не глянемо, скрізь бачимо однаковий тип хороброго німецького вояка. Його зустрічаємо і на Богослуженнях, які вояки численно відвідують, у французьких соборах, при батеріях протилетунської артилерії над берегом океану, у веселому гуртку в німецькій військовій світлиці й у тихих салях лікарень. Годі собі уявити, щоб той німецький вояк, такий повний зовнішньої сили, якого скрізь бачимо, не був одночасно висловом могутньої внутрішньої дисципліни".

——o——

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ЧЕРВЕНЬ.

17. Вівторок — Митрофана ар.
18. Середа — смч. Доротея.

— САНІТАРНИЙ КУРС ДЛЯ ЖІНОК КРАКОВА починається в четвер 19. червня в салі при вул. Льоретанській 18 (парт.) в год. 19. Безпосередньо перед першою лекцією переводитимуться ще додаткові вписи. Просимо принести з собою виказки УДК. (1—3)

— ПОДЯКА. Цею дорогою складаю сердечну подяку Вп. панові д-рові Маркіянові Дзеровичеві за безплатну лікарську поміч підчас моеї хороби й передаю через віденське Т-во „Січ" 10 німецьких марок на фонд допомоги студіюючій університетській молоді. — Андрій Жук (Відень).

— СХОДИНИ СЕКЦІЇ НАРОДНЬОГО ЗДОРОВЛЯ при УДК — Краків з рефератом д-ра Худика відбудуться в середу, 18. червня в год. 19,30 при вул. Зеленій 26, м. 7. (1—2)

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ з нагоди переведення ґімназійних іспитів професорськ. комісією з Ярослава зложили батьки учнів, замешкалих у Кракові, 300 зол. на руки дир. Форостини.

— ВЕРКШУЦИ зі Стальової Волі з нагоди панахиди на гробі М. Панищака зложили 20 зол. на Укр. інвалідів через руки о. Р. П.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили в золотих: через УДК — Ярослав, збірка на бльочки КоДУС-у — 248; через УДК Криниця по 50: о. К. О., м-р Руденський Т.; 25: Вишницький О.; по 20: Збірка в каплиці Криниця, Рудавський А.; по 15: сот. Навроцький О., о. Фуґлевич, о. Сологуб Т.; по 10: м-р Кушнір М., о. Вах Павло, суд. Онищук Я., 6: дир. Цісик О.; по 5: д-р Хиляк Ст., д-р Гнітів П., д-р Чубатий В., суд. Заяць І., Дзюрбіль І., ред. Волинець С., Рибчак О., Шупяний М., о. рек. Гаврик І., Волошинська Н., інж. Усенко Д.; Пасічниський Т., Гуцайлюк Я., інж. Вакуловський В., м-р Крушельницький П., дир. Гікавий М., дир. Качор А., Марцюк З., Гамбаль І., дир. Рожко Я., Шевчик М., Косів О., сот. Гончаренко А., по 3: інж. Лада М., Логаза В., м-р Мартинець В., Мартинець М., Дуцилович М., Сенчук Р., по 2: проф. Мазикевич А., д-р Безушко В., по 1: Мигаль Татяна, проф. Ростковнч Т.; через УДК — Радинь: д-р Тригубчак А. 20, д-р Мудрецький Д. 10, проф. Заяць С. 10, д-р Сташинський В. 15, Шкудор В. 10; УДК. Кельці: 104,77, збірка 4. 5. ц. р. на Свяченім, 25: пожертви деклярантів: через УДК Порохник: о. Ахимович О. 5, о. Шуляка С. 5, м-р Василькевич В. 10, Григоріїв С. 2, Новак О. 2, Ванкевич С. 2, уч. Савчак О. 1, Прокопів Ю. 2, Щерба Л. 1, Переселенці з табору в Навґард: Баюч Петро 6, Романюк А. 4, Гавалешко Г. 4, Ковалик І. 2, Ігната Б. 2, Дмитрюк К. 2, д-р Миколаєвич Р., Бравншвайґ 20.

— ШКІЛЬНІ СВІДОЦТВА. З доручення шкільної влади й УЦК видало вже „Українське Видавництво" ось такі шкільні свідоцтва й каталоги, виготовлені Шкільним Відділом УЦК і одобрені шкільною владою; а) ДЛЯ НАРОДНІХ ШКІЛ: 1) посвідка скінчення І. кл., 2) шкільне свідоцтво, 3) свідоцтво покінчення школи, 4) клясифікаційний каталог (при замовленні подавати, для кількох кляс і для кількох учнів у кожній клясі зокрема); б) ДЛЯ СЕРЕДНІХ ШКІЛ: 1) шкільне свідоцтво для гімназії, 2) свідоцтво зрілости — для гімназії, 3) шк. свідоцтво — для учительської семінарії, 4) свідоцтво зрілости — для учительської семінарії; в) ДЛЯ ПРОФЕСІЙНИХ І ФАХОВИХ ШКІЛ: 1) свідоцтво для торговельної школи, 2) свідоцтво для купецької професійної школи, 3) свідоцтво для ремісничої школи, 4) свідоцтво для промислової професійної школи, 5) кінцеве свідоцтво для школи домашнього господарства. — Чи учні сільсько-господарських професійних шкіл будуть діставати свідоцтва по 1-му роші науки та які, вирішить це на днях шкільна влада, а відповідно до того застосується й Видавництво. — Всі шкільні друки замовляти в Українським Видавництві, Краків, Райхсштрассе 34.

Шкільний Відділ УЦК.

— РЕЄСТРАЦІЯ КАНДИДАТІВ НА УЧИТЕЛІВ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОФЕСІЙНИХ ШКІЛ. Усі: 1. інженери агрономи, 2. абсольвенти рільничих середніх шкіл і 3. абсольвенти загальноосвітніх середніх шкіл, що мають практику у сільськім господарстві, а хотіли б працювати в сільсько-господарських професійних школах, надішлють негайно, а найпізніше до 25. червня ц. р. зголошення до УЦК, Краків, Зелена 26., долучуючи до нього: 1. життепис, де треба між іншим подати час і рід сільсько-господарської практики, 2. відпис (наразі може бути нелеґалізований) свідоцтва покінчення середньої школи, 3. по змозі посвідку відбуття сільсько-господарської практики (за таку можна вважати й працю на власному господарстві), 4. опінію відносного УДК (Делеґатури) враз із ствердженням українства кандидата. На підставі тих залучників устійниться, хто з кандидатів потребуватиме пройти ще вишкіл на відповіднім курсі, а хто відразу могтиме розпочати працю в сільсько-господарській професійній школі. — Шкільний Відділ УЦК.

— КОРОТКИЙ КУРС ПЕРШОЇ ПОМОЧІ організує Реферат Здоровля при УЦК. Вписи відбуваються щоденно від 8—13 год. в УЦК, вул. Зелена ч. 26, V. поверх, двері 29.

Якщо Америка виповість війну — Японія також приступить до війни

ТОКІО, 17. 6. — „Приступлення Злучених Держав Півн. Америки до війни змусило би до війни також і Японію". У таких словах предсідник центральної военної ради Светсуґу зазначив в приявності прем'єра кн. Коное, ще раз виразне рішуче становище Японії.

Він сказав далі, що найважнішим завданням сьогоднішньої японськ. політики є поставити на відповідній висоті оборону нації. В японській закордонній політиці вимагає дефінітивного вирішення справа Китаю, таксамо питання південно-китайського моря і проблема участи Америки в европейському конфлікті. Пакт трьох великодержав поставив собі завдання запровадити у світі саме такий новий лад, про який висловився японський Тенно. Союз трьох не ставить собі за ціль власних користей. Отже якщо Злучені Держави Півн. Америки оголосять війну, це накаже Японії додержати вірности й чести та одночасно також почати війну. Також годі промовчувати проблему південно-китайського моря, бо розвязка цього питання вирішує долю Японії, чи вона буде жити або вмирати.

Ті питання вимагають найбільшої рішучости і готовости. Японський нарід уже готовий.

Знову японський премієр кн. Коное заявив, що політичне положення Японії під впливом німецькоко-англійської війни доходить до щораз більшого напруження. Ніхто не в силі передбачити, коли цілий світ попаде у конфлікт. Саме серед таких обставин японський нарід мусить з повною рішучістю взяти на себе завдання поборoти всі труднощі.

На надзвичайній конференції звязкових між урядом і військовими обговорено — як доносить аґенція Домеї — пекучі питання дня. На цій конференції, що відбулася під проводом премієра кн. Коное, взяли участь міністер закордонних справ Матсуока, шеф ґенерального штабу ґен. Суґіяма, оба міністри військових справ з шефами своїх відділів, міністер внутрішніх справ Гіранума і головний секретар державної канцелярії. Тоді були обговорені й устійнені питання спільної акції між усіми родами військових частин.

Також голова нанкінського уряду прибув до Японії на кораблі „Явата Мару", з почотом, зложеним із 18 членів поодиноких китайських міністерств.

—o—

Співпраця нордійських країв у новій орґанізації Европи

ШТОКГОЛЬМ, 17. 6. — Відомий данський історик д-р Гаакон Стангеруп виголосив на запрошення товариства „Північ" і нового Шведсько-данського Товариства цілий ряд рефератів у шведських містах на тему „Данія — Північ і Европа". Він підкреслював конечність орієнтації на нову Европу. „Якщо хочемо співпраці нордійських країв, то не думаємо про якийсь рід емеритального обезпечення для пятьох малих країв. Ми повинні співпрацювати як джерело сили, зложене з пятьох невеличких джерел, що спливаються в одну струю. Ми не повинні попадати в одчай, немов би то захиталося майбутнє Данії і цілої півночі. Навпаки, ми будемо мати в майбутній Европі завсіди належне місце і становище".

Знищення 56-ох брит. контрторпедовців

БЕРЛІН, 17. 6. — Британська адміраліція повідомила про те, що англійський контрторпедовець „Джерзі" пішов на дно. Між його залогою є втрати у вбитих і ранених. При тій нагоді британська адміраліція призналася до втрати впродовж цього року 12-ох контрторпедовців. Від початку війни англійці втратили 50 контрторпедовців. Але ті втрати, до яких признається британська адміраліція, є тільки невеличкою частиною дійсних втрат. Незалежно від втрат, які потвердили англійці, німецька фльота й летунство затопили ще 6 інших британських контрторпедовців.

Конторпедовець „Джерзі" пішов на дно внаслідок того, що наїхав на міну. Він належав до найновішого типу британських контрторпедовців. Його почали вживати щойно в 1939 р. Містота „Джерзі" сягала 1690 тон. Він їхав зі скорістю 67 км. на годину і мав 183 людей обсади.

—o—

41 ЛЕТУНСЬКИХ АТАК НА ҐІБРАЛЬТАР

РИМ, 17. 6. — Як подає аґенція Стефані з Мадриду, в Ґібральтарі оповіщено статистику летунських атак на твердиню. Досі відбулося 41 летунських атак, з того 14 нічних атак. Над твердинею перелетіли 99 разів розвідчі літаки. Внаслідок повітряних атак було в Ґібральтарі 157 убитих і 85 ранених. Матеріяльні шкоди значні. Протилетунська артилерія вістрілила 2 ворожі літаки.

—o—

ВИЗВОЛЕННЯ БОЛГАРІВ, ЗАСЛАНИХ НА КРЕТУ.

СОФІЯ, 17. 6. — Після того, як вибухла війна в Албанії, грецький уряд виселив на Крету 2000 болгарів. Щойно німецькі війська їх звільнили. Тепер поробили заходи з метою якнайскорше перевезти їх до батьківщини.

—o—

ПАВЕЛІЧ ДЯКУЄ МІНІСТРАМ ВЕЛИКОДЕРЖАВ ОСИ

ЗАГРЕБ, 17. 6. — Після повороту до Загребу начальник хорватської держави д-р Павеліч переслав на руки міністра закордонних справ Великонімеччини фон Рібентропа подяку хорватського народу за великодушну підтримку при творенні самостійної хорватської держави, що приступленням до пакту трьох здобула собі міжнародне признання. Подібну телеґраму вислав д-р Павеліч до мін. гр. Чяна. Також міністер закордонних справ Хорватії д-р Льоркович вислав телеґраму з подякою до обох міністрів закорд. справ великодержав оси.

—o—

ВАНЧІВЕЙ ПРИЇХАВ ДО ЯПОНІЇ

ТОКІО, 17. 6. — Президент нанкінського уряду Ванчівей прибув у понеділок на кораблі „Явата Мару" до Кобе. З ним приїхала делеґація, зложена з кількох міністрів і високих урядовців китайського уряду. Президента Ванчівея привітали представники премієра кн. Коное, високі достойники та члени китайської колонії. Опісля президент виїхав у дальшу дорогу до Токія.

З українського життя

З ЖИТТЯ В ЯРОСЛАВІ.

Перша матура в Ярославі. Дня 4. і 5. червня відбулася в ярославській гімназії перша матура. До іспиту зрілости стало 29 учнів 8. кляси та 7. екстерністів. По письменнім іспиті зрілости відпали два абітурієнти. Устний іспит зрілости зложили: Бардахівський Роман, Ваньчицька Аріядна, Вербенець Ольга, Грицак Петро, Гіліцінська Ірина, Дублянниця Роман, Дутко Галина, Жидяк Осип, Коленський Мирослав, Котис Ярослава, Курилович Дарія, Макух Андрій, Петрівський Евген, Стренчак Станислава, Хробак Марія, Яців Ірина, Голюка Мирон, Хомин Ростислав, Турянський Іван, Гапишин Володимир, Угрин Андрій. З екстерністів: Вальницька Марта, Вислоцький Мирослав. 7. червня місцевий УДК у порозумінні з дирекцією гімназії уладив для абсольвентів прийняття в салях УДК. Обопільна гутірка та промови перепліталн ту приемну стрічу.

Зелені Свята відсвяткував Ярослав урочисто. Зеленосвяточний похід зробив велике вражіння на приявних. В суботу 7. VI. зложено вінки на могилах німецьких вояків, що згинули ще в світовій війні, в неділю 8. зложено вінки на могилах Героїв на новім та старім цвинтарі.

Попис учнів Музичного Інституту в Ярославі. В Ярославі відбувся в неділю 1. червня ц. р. в домівці УДК. попис учнів Музичного Інституту. Грали ученики й учениці кляси фортепяну п-ні Витвицької-Сливинської (13 учнів) й кляси скрипки п. В. Чижика (9 учнів). Десятьох учнів було з приготовної кляси фортепяну й скрипки, 7 з нижчого курсу, 5 із середнього. В усіх учнів слідна була добра підготова та солідна праця учителів; і в тих, котрі вчилися тільки вісім місяців (приготовний рік V), і в тих, котрі вже почали вчитися музики деінде і в Ярославі її продовжують. Серед старших учнів вибивалися молоді талани, що при дальшій праці можуть легко стати добрими музиками — виконавцями. Приявні на пописі батьки та громадяни мали нагоду почути висліди праці й учителів й учнів. — Учителі Муз. Інституту, поза своєю учительською працею, уладжують також музичні вечори, щоб познайомити слухачів з творами музичного мистецтва. Останній такий вечір, присвячений головно старим клясикам (Бах-Гендель), відбувся 12. травня. Виконавцями були пп. Витвицька-Сливинська, фортепян, В. Чижик — скрипка й М. Дуда — віольончельо й пояснювання виконуваних творів. **О. З.**

МОЛОДЬ ВОЛІ МАТІЯШОВОЇ ПРИ ПРАЦІ.

До війни Воля Матіяшова не мала ніяких культурно-освітніх товариств. Були спроби їх основати, та адміністраційні чинники б. Польщі не дозволили на це. Тепер життя в селі пливе повним руслом, завдяки місцевому учителеві М. Фризові. З приходом цього рухливого учителя заложено українську школу, до якої ходить 66 дітей. В селі є такі організації та товариства: 1) кооператива „Зоря", якої членами є всі господарі, навіть дехто з молоді (60 членів на 52 родин). 2) УОТ. обеднує 49 членів, з чого 25% старших селян. Є власна бібліотека (100 книжок), з якої користає головно молодь. Вечорами відбувається два рази тижнево пресовий звіт. Дня 1. червня відбувся реферат „Селянська й робітнича справа у світлі українського націоналізму", що викликав велике зацікавлення. Відсвятковано роковини: 22. I., 29. I. і 23. V. 11 травня аматорський гурток відіграв драму „Три шляхи широкії", що пройшла з повним успіхом. — 3) Курінь Молоді має 54 членів, в тому 19 дівчат. Курінь брав активну участь у повітовім святі молоді і святі обжинок в Балигороді. В бігу на 100 м. член КМ. Юрко Кравців взяв друге місце. Сходини відбуваються раз в тиждень. На жаль, ще не вся молодь вступила до Куреня Молоді. **Охо.**

ХОЛМЩИНА

ОСВІТНЯ ПРАЦЯ В СЕЛІ ТРИЩАНИ.

Село Трищани лежить при шляху Молодятичі — Грубешів. В ньому живе 24 родин українців. Восени 1939 р. почалася праця між українцями в Трищанах. Засновано УОТ., повстала українська приватна школа, де діти вчаться в рідній мові та своєї історії. Працю веде енергійний учитель Ґах Володимир. УОТ. при співучасті шкільних дітей уладило свято 22. I., роковини Тараса Шевченка і свято Матери. Ці свята приготовив місцевий учитель.

ПРАЦЯ В ЛОВІЧІ.

Культурно-освітня праця Делеґатури в Ловічу позначилася в останнім часі значним пожвавленням. Завдяки допомозі Українського В-ва, яке пішло Делеґатурі на руку в справі обнижки ціни за книжки, при Делеґатурі засновано бібліотеку. Почався курс українознавства, на якому викладають ґеографію, історію й літературу України п. Мих. Губчак, учит. Волод. Скибицький і м-р Осип Губчак. З браку власної домівки виклади відбуваються в салі маґістрату. Між батьками розпродано українські читанки і вони самі вчать своїх дітей українського письма — до часу, доки не зорґанізують садка для дітей з мішаних подруж. З огляду на комунікаційні перешкоди, українців, які живуть в містечку Ґловні, зґуртовано в окрему громадку, якою опікується муж довіря учит. Августин Дубинко.

Після остаточної реєстрації число українців в ловіцькім повіті сягає 99 осіб. На 28 батьків-голов родин є 17 грекокатоликів, 1 римо-католик і 10 православних. Дітей (вчисляючи в це і дорослих синів і дочок) є 43, з цього 16 греко-католиків і 27 хрещених в римо-католицькім обряді. Фаховий поділ ловіцьких українців представляється так: 2 адміністраційних урядовців, 2 скарбових урядовців, 1 лікар, 1 ветеринар, 5 учителів, 8 підурядовців і осіб неозначеного зайняття (з цього числа 5 б. польських фахових підстаршин), 1 рільник-книговод, 1 крамар, 9 робітників; на роботах в Німеччині є три особи.

✝

ІРИНА КАРАТНИЦЬКА

б. учен. 3. кл. ґімн. Василіянок у Станиславові, померла по тяжкій недузі дня 24. травня 1941 р. в 17 весні життя. Похорони відбулися у Біліц 26. травня ц.р. В. Й. П.!

Родичі й брат.

ПІДЛЯШШЯ ПРАЦЮЄ.

Невеличке село Данівка, вол. Жеротин, радинського повіту, положене поміж лісами й мочарами. Найближчі міста: Межиріччя — 16 клм., Біла Підляшська — 14 клм. і Радин — 35 клм. В лютому 1940 р. заходом д-ра Остапа Бурки з Любартова в нашій околиці відкрито кілька українських шкіл, м. ін. і в Данівці. З того часу датується перша культурно-освітня і національно-освідомна праця. Перші учителі-піоніри (Юстин Івасечко й Василь Глинський) почали орати обліг. Вони працювали тут совісно і з посвятою. В початках січня ц. р. основано в Данівці УОТ. В зимовім сезоні відбувалися вечірні курси для неграмотних і малограмотних. Читальняна бібліотека має біля 90 книжок. Передплачуємо нашу пресу й журнали. Молодь колядувала на УОТ. Зі скромних приходів вислано 10 зол. на фонд допомоги українському студентству. Відбуто святочні сходини з нагоди 22. і 29. січня. 15. березня урочистою академією вшановано память Т. Шевченка. Святкуємо та згадуємо всі національні роковини. 1. червня величаво випало свято матери-українки.

Сусіднє село Віторож також не дрімає. Весною 1940 р. німецька влада повернула нам нашу церковцю. Віторож більше село, більше молоді та рук до праці — священик, дві учительські сили та кооператива. З успіхом проходять шкільні імпрези. — Театральний гурток при місц. УОТ. відіграв песу „Сватання на Гончарівці" з моральним і матеріяльним успіхом. Чистий дохід призначено на місцеву бібліотеку. Заходом отця пароха, учительок та кооператора-диригента відбулася урочисто академія в роковини Шевченка.

ХТО ХОЧЕ пізнати свою славну минувшину? — ХТО ХОЧЕ бачити зруйнування Січі Запорозької? Той замовляє історичну повість А. Кащенка:

Зруйнуване гніздо

„Зруйноване гніздо" ілюструє відносини в Січі Запорозькій у часі її зруйнування та наслідки в Україні. — Книжка має 128 стор. — Кольорова обгортка проф. Р. Лісовського. — Ціна 3.20 зол., з пересилкою 3.50 зол. — Повість видало Вид-о „КОЛОС" у Празі. — Набувати в усіх книгарнях.

2104 Адреса для замовлень: 3—3

IWAN ROMAN, PRAG XVIII, 14...

Дрібні оголошення

Хто знає Дашкевича Івана, котрий держав ресторан у Соколівці, пов. Косів з 1929—1939 і підтвердить його українське походження і грек.-кат. обряд — подасть це ласкаво на адресу: Ukrainische Nationale Vereinigung, Kattowitz, Heinzelstr. 1. 2117 1—1

Хто знає Блавіцького Олексу, уродж. 1887 р. в Козовій, пов. Бережани, і підтвердить його українське походження і грек.-кат. обряд — подасть це ласкаво на адресу: Ukrainische Nationale Vereinigung, Kattowitz, Heinzelstr. 1. 2118 1—1

Хто підтвердить українське походження Петра Мазура, уроджен. в Ропташевичах, пов. Самбір в р. 1901 — подасть це ласкаво на адресу: Ukrainische Nationale Vereinigung, Kattowitz, Heinzelstr. 1. 2119 1—1

Юхим Шпурук уневажнює загублену свою виказку ч. 18, видану УДК. в Тарнові, дня 19. серпня 1940. 2120 1—1

Павло Іванович Хаустов просить друзів: Жачинського Михайла й Романюка Бориса й всіх інших знайомих з Офляґ VII B і Сталяґ VII B — дати про себе знати. Адреса: Weiden, Regensburgerstr. 26 „Delag". 121 1—1

Хто прийме на липень і серпень самітного учителя на вакації за заплатою. Зголошення до Адмін. „К. В." „Учитель". 2122 1—2

З панною або вдовою около 35 літ познайомиться учитель. Писати до адмін. „К. В." під „Учитель". 2123 1—2

Олекса Фукс, пошукує брата Ілька з Делятина. Адреса: Danzig, Teferstadt 73, b. Packe. 2124 1—1

Жабич Василь пошукує брата Луку, друзів і знайомих з Жукотина, пов. Турка н/Стриєм. Адреса: Kratzdorf 19, p. Möhr. Altstadt. 2125 1—1

Володимир Хаміба шукає брата Івана і знайомих. — Адреса: Schenefeld, Friedrichshulde b. Hamburg. 2126 1—1

Савчак Осип просить друзів і знайомих відізватися. Адреса: Krappitz, Oppelnerstr. 81 a, Kr. Oppeln. 2127 1—1

Щепний Степан пошукує друзів і знайомих з Ходорівщини. Адреса: Osterode — Erich Kochstr. 1 a. 2128 1—1

Савчук Дмитро, будівельний столяр, пошукує праці. Адреса: Riegensdorf, Kr. Frankenstein. 2129 1—1

Олійник Петро пошукує Миколу Ярмоловича. Watenstedt II, ü/Braunschweig, Lager 23/88.

Шевчук Михайло пошукує знайомих зі села Іваниці, пов. Володимир Волинський. Адреса: Görlitz, Langenstr. 37. 2131 1—1

Буній Дмитро пошукує знайомих з Надвірної. — Görlitz, Löbauerstr. 38. 2133 1—1

Цвігуля Семен пошукує знайомих зі села Сокалі, пов. Мостиська. Адреса: Görlitz, Obermark 7/8. 2134 1—1

Швагре, Микола Цюпак, прошу написати на адресу: Соня Домерецька, Zittau/Sa, Hindenburgring 10. 2135 1—1

Сахнюк Еміль пошукує Придибу, Сахнюка, Юхимова, Бенедикта, друзів і знайомих із села Боратин, Кадлубиська й Суховолі, пов. Броди. — Моя адреса: Sachniuk Emil, b. Pfeifer Rosentahl, Kr. Brieg. 2136 1—1

Нахвостач Осип, пошукує знайомих зі села Чехи, пов. Броди. Адреса: Görlitz, Schultetusweg 3, b. Frau Jung. 2132 1—1

Пошукую Івана Чорняка, літ 50, з Малкович, котрий у лютні 1924 виїхав до Франції, а від 1925 не дає знаку життя. Хто міг би дати вияснення — прошу писати на адресу: Параскевія Чорняк, Малковичі, поч. Журавиці, б. Нім. Перемишля. 2138 1—1

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед присилати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
В Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. **Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.**

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. ...
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34, Fernspr. 280-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79.